

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. a Stephanus Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

ventur ex eo textu, & ex cap. 2. de maledic. l. placet 4. Cod. de sacros. Eccles. ex eo, quia si ob delictum mixti fori pœna capitalis imponenda est, iudex Ecclesiasticus non potest talem sententiam ferre, cap. sententiam, ne Clerici, vel Monachi. Unde ut debere & condignè puniatur talis reus, debet adiri Iudex secularis, ex l. si quidem 13 ff. de officio Proconsul. l. 3. ff. de officio Praefect. Vigil. l. 2. Cod. de sportul. ubi docetur, quod quando ex defectu jurisdictionis non potest unus iudex certam pœnam imponere, recurritur ad alium, qui eam imponere valeat. Contrarium tamen, immò praesentem assertionem procedere etiam in delictis mixti fori, docent Glossa in dict. vers. ex hoc, Beronius hic. num. 23. Bobadilla lib. 2. polit. cap. 17. num. 98. Suarez de Paz, & alii apud Barbof. in dict. cap. felices, num. 38. pro qua sententia faciunt generalia verba praesentis textus, & in dict. l. licet, ff. nauis, cauponas. Deinde quia in criminibus mixti fori uterque iudex, tam Ecclesiasticus, quam secularis, competens est, ita ut locus sit praeventioni, ut probat D. Joseph. Vela in cap. 1. de offic. ordin. Igitur sententia prolata à quolibet ex eis, efficax est. Sed placet media sententia, quam sequitur D. Joan. Vela ubi supra, ut videlicet in delictis atrocioribus, in quibus sanguinis pœna imposita est, laicus condemnatus à iudice Ecclesiastico, à seculari puniri possit: de quo delicto exaudiendus est textus in dict. cap. Felices: & si ad delictum etiam grave referre nolis textus in dict. cap. de maledicis, dici potest, textum illum non agere ab-

solute de pœna ad publicam criminis vindictam, sed magis de pœnitentia ad satisfactionem divinæ Majestatis imponendam, quæ ibi nunc pœna, nunc pœnitentia dicitur. Et si textus accipiat de pœna publica fori exterioris, responderetur, in vers. ex-temporalem, agi de temporali potestate, cuius auxilium Iudex Ecclesiasticus implorare valet, non ut iudicet, aut cognoscat de ipsa causa, sed ut exequatur sententiam à Iudice Ecclesiastico prolatam juxta tradita in c. 1. de officio ordin. Minus obstat textus in dict. l. placer; nam si juxta communem sententiam accipias verbum illud, Acrimonia, pro excommunicatione, responderetur excommunicationem non esse pœnam ordinariam criminis ad publicam vindictam, sed magis censuram medicinalem ad correctionem & emendationem, cap. 1. de sentent. excomm. in 6. ac proinde per eam nec tollitur, nec impeditur accusatio criminis ad vindictam publicam. Deinde (quod & probabilius videtur,) in eo textu per acrimoniam non intelligitur excommunicatio, sed pœna quæcumque imposita à seculari iudice, ut post alios notavit Tiraquel. de retract. titul. 1. §. 1. gloss. 8. numer. 28. & ita sensus est, quod reus, de quo illic agitur, ultra aliam pœnam, quæ sacrilegis imponitur, subijciatur etiam exilio perpetuo; sed in quo iudicio, non exprimitur, & consequenter intelligi debet in iudicio competenti, in quo sacrilegus ille iudicari, & condemnari potest, ut docuerunt relati à Cenedo in collect. 113. ad Decretal.

C A P U T VII.

a Stephanus Papa.

Repellantur ab accusatione cohabitantes inimicis, quia infestationes blasphemiae affectio amicitiae incitare solet.

N O T Æ.

a. **S**tephanus.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 7. & ex epistolis Stephani citantur hæc verba à Carnotensi p. 6. Decreti, & reperitur in secunda epistola ipsius Pontificis omnibus Episcopis missa: & quia diffusa est, & pro majori parte reperitur apud Gratianum transcripta in cap. accusatores, 3. quest. 5. cap. nullus anathema, 3. quest. 4. cap. scripta 3. qu. 8. cap. Urbes, 80. dist. cap. ultra 3. quest. 6. cap. neganda 3. qu. 11. cap. Clericus 3. qu. 4. cap. quarendum 2. qu. 7. cap. accusatorem 1. qu. 4. eam non transcribo: extat cum aliis ipsius Pontificis tom. 2. Concil. Bini. Stephanus hic electus fuit in Summum Pontificem die 7. Aprilis Anno 257. & martyrio coronatus Romæ die 2. Augusti, anno 260. de quo plura Baronius tam in Martyrol. quam tom. 2. annal. Pamelius in notis ad D. Cyprianum, qui de quaestione habita inter ipsum & Cyprianum late agunt.

COMMENTARIUM.

2. **J**ure civili, etsi inimici capitales à testimonio dicendo repellantur, l. 3. ff. de testibus, authent. dicitur, alias si testis, C. eod. tit. non tamen ab accusando reperitur prohibitus in l. qui accusare, ff. de accusat. l. qui iudicio, C. qui accusare, ubi

aliæ personæ, quæ ab accusando arcentur, referuntur. Nec valet argumentum à teste ad accusatorem; quoniam non ut ex fide testis, ita ex fide accusatoris salus rei pendet: immò plerumque eodem jure attentio, infensissimus accusator erat, ut ex Tullio de divinitate probat Anton. Matthæus de crimin. ad tit. de accusat. cap. 1. num. 11. attentis verò sacris Canonibus inimicus repellitur ab accusando, cap. 2. 3. & 4. 3. quest. 5. cap. cum P. cap. cum oporteat, cap. meminimus, hoc titul. quia crediderunt Ecclesie Patres, inimicos malo animo, & potius propriae vindictæ causâ, quam lucrandi fratris gratiâ, aut ejus emendationis causâ, ad iudicium venire, ut late probarunt Decianus lib. 3. tract. crimin. cap. 25. per totum. Farinac. in praxi, quest. 12. num. 38. Jul. Clarus recept. sentent. §. final. qu. 14. num. 17. quæ prohibitio extenditur etiam ad habitantes cum inimicis, cap. 3. 3. qu. 5. ibi: Vel de inimici domo prodeuntibus, vel qui cum inimicis morantur. Et cap. 5. 3. quest. 3. & lib. 7. capitul. Caroli, cap. 132. ibi: Non sunt illi testes recipiendi, nec accusatores, qui cum inimicis morantur, vel quos ipsi de domo produxerint. Et in addit. titul. 3. cap. 7. ibi: Accusatoribus de inimici domo prodeuntibus non est credendum. Synodus Nicæna can. 23. & can. 45. ibi: Nec accusatoribus suspectis, & de inimicorum domo prodeuntibus est credendum. Quia facile ipsi infesti creduntur, & ejusdem animi, & voluntatis, ac inimici, cum

cum quibus habitant. Faciunt textus in l. liberi, C. de inofficiis. testam. l. 1. §. cum patronus, ff. de officio Prefect. Urb. Ob quam etiam rationem si Advocatus partis adversæ sit familiaris Judicis,

rectè recufatur, cap. 1. ubi latè probavi, de officio judic. Qui autem dicantur inimici, ut ab accusando repelli possint, latè profequuntur Decian. Farin. & Jul. Clarus ubi supra

C A P U T VIII.

^a Ex Brochardico Lib. XLIII.

Accusasti aliquem, & per tuam accusationem occisus est, nisi pro pace hoc feceris, XL dies in pane & aqua (quod ^b carena vocatur) cum septem ^c sequentibus Annis pœniteas. Si autem per tuam delaturam debilitatus est, per ^d tres debes quadragesimas pœnitere.

N O T Æ.

1. ^a **B**rochardico.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 9. sed legendum est, ex Brochardico lib. 19. ubi textus ita legitur. Accusasti aliquem, & per tuam accusationem occisus est, nisi pro pace, quadragesima dies in pane & aqua, quod carenam vocant, cum septem sequentibus annis pœnitere debes. Si autem per tuam delaturam debilitatus est, tres quadragesimas per legitimas ferias pœnitere debes. Quem textum cum aliis illius libri transcripsit Burchardus ex Pœnit. Romano, c. 25. ubi ita habetur: Accusasti aliquem, & per tuam accusationem occisus est, nisi pro pace, quadragesima dies in pane & aqua, cum septem sequentibus annis pœnitere debes. Si autem per tuam delaturam debilitatus est, tres quadragesimas pœnitere debes per legitimas ferias. Quæ verba si rectè conferantur cum supra relatis à Raymundo, facile constabit, ea verba hoc feceris, deesse in aliis eodemicibus, & etiam deesse ultima illa verba, per legitimas ferias. De hoc decreto Burchardi, & ejus autoritate nonnulla adduxi in apparatu ad hæc commentaria, de Pœnit. Romano & ejus utilitate jam nonnulla notavi in cap. 3. de furtis. Et licet hodiè nō sint in usu canones illi pœnitentiales, adhuc tamen eorum notitia non est inutilis, aut otiosa, ut docuerunt Joannes Andreas in cap. 2. de emptio. & vendit. Anton. August. in hoc textu, qui asseruit præfenti capite sine magno dispendio nos carere potuisse: à quo accipit Gentilis de libris jur. Canonici, fol. 40. nam Confessariis valdè utilis est notitia horum Canonum, ut agnoscant peccatorum gravitatem, & pro arbitrio sibi relicto pœnitentiam salutiferam illis imponant, ut observant Panormitanus in fin. de pœnit. Navarrus in manuali, cap. 26. num. 19. Et in Conciliis Colonienfi & Mediolanensi sub D. Carolo, p. 1. tit. 9. valdè Confessariis commendatur istorum Canonum notitia.

2. ^b Carena.] Hujus vocis etymon, & significationem adduxi in cap. 2. de spons. duorum.

^c Sequentibus annis.] Non intelligas Annos continuos, ut per singulos dies pœnitentia agi debeat, sed per quosdam dies in unaquaque hebdomada, qui vulgò legitimæ feriæ dicebantur, ut feria 2. 4. & 6. juxta caput de illis 11. quæst. 5. ubi Glossa cap. 1. junctâ Glossâ verbo Legitimas, 22. quæst. 5. Couarruu. lib. 4. var. cap. 20. num. 8. Soto, & alii congesti à Cenedo collect. 9. ad Decretales, num. 4. juxta quorum sententiam Canones omnes, qui agunt de pœnitentia per annos, aut dies peragenda, nec modum exprimunt, quo

adimpleri debeat, intelligendi sunt de pœnitentia per jejunia, aut similia opera certis hebdomada diebus Confessoris arbitrio adimplenda.

^d Tres quadragesimas.] Non intelligas quadragesimas trium annorum, quasi singulæ ad singulos annos referantur, ut hodie in usu sunt, ex c. quadragesima, de consecr. dist. 5. sed accipiuntur pro tribus quadragesimis in singulis annis, prout olim observabantur, scilicet una ante Nativitatem Domini, alia ante resurrectionem, tertia ante festum Divi Joannis Baptistæ, ut notavit post Jul. Lauorum Barb. in præfenti: de quibus quadragesimis egi in cap. conquisitus, de feriis.

^e Pœnitere.] Licet pœnitentiæ pro foro interiori non sint hodie in jure pro singulis peccatis præscriptæ, sed omnes relinquuntur arbitrio prudentis Confessarii, juxta eorum gravitatem, personarum qualitates, & alias circumstantias, cap. Deus, cap. omnis de pœnit. & remiss. ut post Div. Thomam docet Navarr. in manuali, ca. 26. n. 17. pluribus relatis Cenedo dist. collect. 9. num. 5. & colligitur ex Trident. sess. 14. c. 7. primis tamen Ecclesiæ temporibus per Canones pœnitentiales quibusdam criminibus certa & præscripta erat pœnitentia, ut constat ex pœnitentialibus Rom. Bedæ, & aliis compilatis, & notis illustratis ab Anton. Augustin. ad calcem epitomes juris Pontificii. Et licet vulgò tradi soleat, per Canones illos pro quovis peccato mortali impositam fuisse pœnitentiam septem annorum, ut docuit Glossa penultima in c. ult. 22. q. 1. quam communiter receptam esse constat ex Navarr. ubi supra, num. 17. Cenedo dist. collect. 9. num. 4. pro quibus expenditur id quod habetur lib. 2. Regum, cap. 12. & refertur in cap. hoc ipsum, 3. qu. 3. & quod habetur cap. 4. Danielis: id tamen non satis probatur aliquo Canone, nec verum esse, post Divum Thomam probat Navarr. ubi proxime, pro quo expendi potest præfens textus, qui ut supra notavi, deductus est ex dicto Pœnitent. Romano, agitque de peccato mortali; & tamen non imponit pœnitentiam septem Annorum, sed majorem, ut in priori casu; vel minorem, ut in posteriori. Nec tunc obstat textus in d. c. hoc ipsum, vers. hinc etiam; quia in eo agitur non de quocunque peccato mortali, sed de vitio, aut criminibus gravioribus, ut sunt perjurium, adulterium, & similia juxta caput Apostolus, 81. dist. pro aliis enim etiam mortalia sunt, non imponebatur septennii pœnitentia, ut advertunt Sotus & alii congesti à Cenedo ubi proxime.

COMMEN.